

STUDIEORDNING
for
Teknologisk Diplomuuddannelse i Energi og Miljø

Revideret 21.01.2016

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	2
2. Uddannelsens formål	2
3. Uddannelses varighed	3
4. Uddannelsens titel	3
5. Adgangskrav.....	3
6. Uddannelsens mål for læringsudbytte, struktur og indhold	3
6.1 Uddannelsens mål for læringsudbytte.....	4
6.2 Uddannelsens struktur	4
7. Afgangsprøve.....	6
7.1 Læringsmål for afgangsprøven	6
7.2 Udarbejdelse af afgangsprøve.....	7
8. Uddannelsens pædagogiske tilrettelæggelse	7
8.1 Undervisnings- og arbejdsformer.....	7
8.2 Evaluering.....	8
9. Prøver og bedømmelse.....	8
10. Merit	9
11. Censorkorps	9
12. Studievejledning.....	10
13. Klager og dispensation	10
14. Overgangsordninger	10
15. Retsgrundlag.....	11
Bilag 1 ”Obligatoriske moduler”	13
Modul Ob1: Energi- og miljøledelse	13
Modul Ob2: Arbejds miljøledelse	14
Modul Ob3: Ledelse, kommunikation og teamrelationer	16
Bilag 2 ”Valgfrie moduler inden for uddannelsens faglige område”	18
Modul Vf1: Vedligehold – terminologi og metoder	18
Modul Vf2: Bæredygtig energigenerering.....	19
Modul Vf3: Teknik- og miljøjura	20
Modul Vf4: Operation & Maintenance of Offshore Wind Farms	22
Prøveallonge for Diplomuuddannelsen i Energi og Miljø/ Diploma of Technology in Energy and Environment	24
GENERELLE BESTEMMELSER	25
PRØVEFORMER	26
SÆRLIGE FORHOLD	29

1. Indledning

Teknologisk Diplomuuddannelse i Energi og Miljø er en erhvervsrettet videregående uddannelse udbudt efter lov om erhvervsrettede grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsesystemet) for voksne (VfV-loven) og efter bestemmelserne om tilrettelæggelse af deltidsuddannelser i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. Uddannelsen er omfattet af reglerne i Undervisningsministeriets bekendtgørelse om diplomuddannelser.

Uddannelsen hører under fagområdet for IT og Teknik i bekendtgørelse om diplomuddannelser.

Studieordningen er udarbejdet i fællesskab af de institutioner, som er godkendt af Undervisningsministeriet til udbud af denne uddannelse. Studieordningen finder anvendelse for alle godkendte udbud af uddannelsen, og ændringer i studieordningen kan kun foretages i et samarbejde mellem de udbydende institutioner.

Følgende uddannelsesinstitutioner er ved denne studieordnings ikrafttræden godkendt til udbud af Teknologisk Diplomuuddannelse i Energi og Miljø:

- VIA University College, Videreuddannelse og Kompetenceudvikling
- DTU Diplom, Center for Videreuddannelse

Ved udarbejdelse af den fælles studieordning og væsentlige ændringer heraf tager institutionerne kontakt til aftagerne og øvrige interessenter samt indhenter en udtalelse fra censorformandskabet, jf. eksamensbekendtgørelsen.

Studieordningen og væsentlige ændringer heraf træder i kraft ved et studieårs begyndelse og skal indeholde de fornødne overgangsordninger.

Studieordningen har virkning fra 01.02.2016.

2. Uddannelsens formål

Formålet med Teknologisk diplomuddannelse i energi og miljø er at uddanne og opkvalificere udvalgte medarbejdere, der arbejder med energi, miljø, sundhed og sikkerhed (Health, Safety, Energy and Environment) indenfor højrisiko-virksomheder, energitunge virksomheder, procesindustrien, den serieproducerende industri, energiproducerende virksomheder, offshore industrien eller søfarts-erhvervet samt medarbejdere i tekniske forvaltninger og på hospitaler. Uddannelsen har ligeledes til formål at udvikle de studerendes forudsætninger og kompetencer for at kunne udføre tværfaglige opgaver, hvorved virksomhederne kan imødegå skærpede energi- og miljøkrav samt kunne analysere virksomhedens arbejdsmiljøtiltag med henblik på at forbedre virksomhedens arbejdsmiljø og -sikkerhed.

Formålet ligger inden for fagområdets formål, som fastsat i bekendtgørelse om diplomuddannelser.

3. Uddannelses varighed

Uddannelsen er normeret til 1 studenterårsværk. 1 studenterårsværk er en heltidsstuderendes arbejde i 1 år og svarer til 60 ECTS-point (European Credit Transfer System).

ECTS-point er en talmæssig angivelse for den totale arbejdsbelastning, som gennemførelsen af en uddannelse eller et modul er normeret til. I studenterårsværket er indregnet arbejdsbelastningen ved alle former for uddannelsesaktiviteter, der knytter sig til uddannelsen eller modulet, herunder skemalagt undervisning, selvstudie, projektarbejde, udarbejdelse af skriftlige opgaver, øvelser og cases, samt eksaminer og andre bedømmelser.

4. Uddannelsens titel

Uddannelsen giver den uddannede ret til at anvende betegnelsen *TD Energi og miljø* og den engelske betegnelse er *Diploma of Technology in Energy and Environment* jf. bekendtgørelse for diplomuddannelser bilag 1.

5. Adgangskrav

Adgang til optagelse på Teknologisk diplomuddannelse i energi og miljø eller enkelte moduler herfra er betinget af, at ansøgeren har gennemført en relevant adgangsgivende uddannelse mindst på niveau med en erhvervsakademiuddannelse eller en relevant videregående voksenuddannelse (VUU) samt at ansøger har mindst 2 års relevant erhvervs erfaring efter gennemført adgangsgivende uddannelse. Institutionen kan optage ansøgere, der ikke har gennemført en relevant adgangsgivende uddannelse som ovenfor nævnt, men som ud fra en konkret vurdering skønnes at have uddannelsesmæssige forudsætninger, der kan sidestilles hermed.

Institutionen optager endvidere ansøgere, der efter individuel kompetencevurdering i § 15 a i lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne har realkompetencer, der anerkendes som svarende til adgangsbetingelserne.

Uddannelsen henvender sig særligt til ingeniører, maskinmestre, andre med en teknisk eller naturvidenskabelig BA eller professionsbacheloruddannelse, byggeteknikere, produktionsteknologer eller installatører, der beskæftiger sig med energi, miljø, sundhed og sikkerhed (Health, Safety, Energy and Environment) indenfor industrien, offentlige institutioner, søfart og offshore, proces-, energi- og miljøanlæg samt transportsektoren.

6. Uddannelsens mål for læringsudbytte, struktur og indhold

Uddannelsen tilrettelægges som fagligt afgrænsede moduler, jf. § 2, stk. 3 i lov om åben uddannelse. Det anbefales, at den studerende starter med modulet Energi- og miljøledelse men som hovedregel fastlægger den studerende selv rækkefølgen af uddannelsens enkelte elementer.

6.1 Uddannelsens mål for læringsudbytte

Mål for læringsudbyttet omfatter den viden, de færdigheder og kompetencer, den studerende skal opnå på uddannelsen, jf. Bekendtgørelse for diplomuddannelser §2.

Viden og forståelse:

- Skal tilegne sig viden vedrørende anerkendte ledelsessystemer på energi, miljø og arbejdsmiljøområderne samt generelt inden for ledelse og kommunikation og kunne anvende denne viden i forhold til praksisnære problemstillinger i egen virksomhed
- Skal kunne reflektere over teori og praksis i forhold til energi og miljøspørgsmål og omsætte denne refleksion i handling
- Skal opnå viden om og kunne reflektere over teorier og metoder indenfor ledelse og kommunikation samt energi-, miljø og arbejdsmiljøledelse i et videnskabsteoretisk perspektiv
- Skal have viden om samfundsvidenskabelige undersøgelsesmetoder
- Skal opnå en bred forståelse for de lovregimer der regulerer en virksomheds energi-, miljø- og arbejdsmiljøforhold samt kunne anvende denne viden i praksis

Færdigheder:

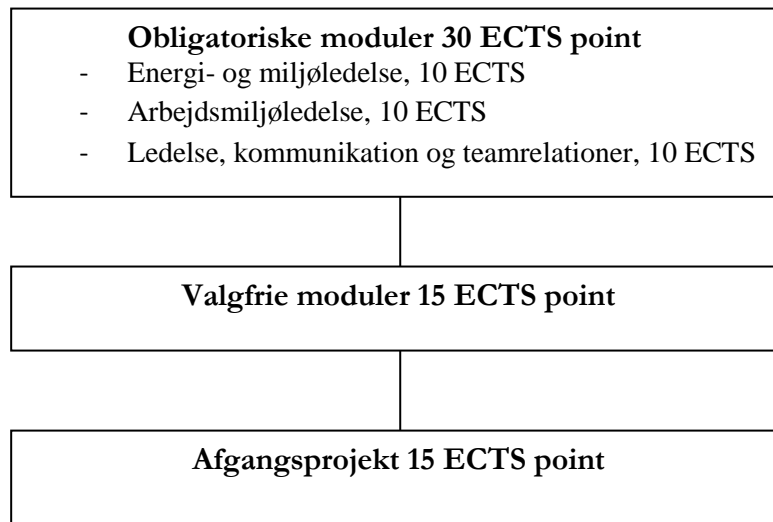
- Skal kunne anvende ledelses- og styringssystemer på energi-, miljø- og arbejdsmiljøområdet i virksomheden samt kunne inddrage medarbejdere heri.
- Skal kunne formidle virksomhedens politikker og værdier inden for fagrelevante områder.
- Skal kunne begrunde og vælge relevante metoder og løsningsmodeller
- Skal selvstændigt kunne analysere fagrelevante problemstillinger i virksomheden og anviser løsningsmodeller.

Kompetencer:

- Skal kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer relateret til virksomhedens arbejde indenfor energi, miljø og arbejdsmiljø
- Skal kunne indgå aktivt og fremadrettet i teamstrukturer på tværs af fagskel og strukturskel i virksomheden med henblik på at løse konkrete problemstillinger på energi-, miljø-, og arbejdsmiljøområdet.
- Skal være i stand til at anvende den opnåede viden til aktivt at søge konstruktive løsninger på energi-, miljø- og arbejdsmiljømæssige problemstillinger i virksomheden
- Skal være i stand til at opsøge og tilegne sig ny viden inden for fagrelevante områder og anvende denne viden i løsningen af praksisnære problemer
- Skal kunne udvikle sin egen praksis

6.2 Uddannelsens struktur

Uddannelsen består af obligatoriske moduler, valgfri moduler samt et afgangsprøveprojekt, der afslutter uddannelsen.

Obligatoriske moduler jf. bilag 1

Uddannelsens obligatoriske moduler omfatter i alt 30 ECTS-point.

For uddybning af læringsmål, indhold og omfang af de obligatoriske moduler henvises til bilag 1.

Valgfrie moduler jf. bilag 2

Uddannelsen omfatter valgfrie moduler, der for den enkelte studerende skal udgøre i alt 15 ECTS-point.

For uddybning af læringsmål, indhold og omfang af de valgfrie moduler inden for uddannelsens faglige område henvises til bilag 2.

Den studerende kan desuden vælge moduler uden for uddannelsens faglige område, dog højst 15 ECTS-point. Institutionen vejleder om valg af moduler uden for uddannelsens faglige område.

Der kan bl.a. vælges valgfrie moduler fra andre uddannelser og fagområder. Følgende uddannelser vurderes relevante i forhold til Teknologisk Diplomuuddannelse i Energi og Miljø:

- Engineering Business Administration / Ingeniørernes lederuddannelse
- Diplomuuddannelsen i Projektledelse
- Teknologisk Diplomuuddannelse i Vedligehold

Se uddybning i bilag 2.

Afgangsprojekt

Afgangsprojektet på 15 ECTS-point afslutter uddannelsen. Afgangsprojektet skal dokumentere, at uddannelsens mål for læringsudbytte er opnået. Afgangsprojektets emne skal ligge inden for uddannelsens faglige område og formuleres, så eventuelle valgfag uden for uddannelsens faglige område inddrages. Institutionen godkender emnet.

Forudsætningen for indstilling til prøve i afgangsprojektet er, at samtlige obligatoriske moduler og valgfrie moduler (i alt 45 ECTS point) skal være bestået.

7. Afgangspjunkt

Formål

Formålet med modulet er at kvalificere de studerende til i et tværfagligt projekt at identificere, reflektere og analysere en konkret problemstilling relateret til uddannelsens indhold. At fremkomme med forslag til løsninger på virksomhedens konkrete udfordringer relateret til virksomhedens arbejde med energi-, miljø- og arbejdsmiljøledelse kendetegnet ved praktisk og anvendelsesorienteret relevans samt nuanceret teoretisk fundering.

7.1 Læringsmål for afgangspjunktet

Mål for læringsudbytte

Viden og forståelse:

- Skal forstå videnskabsteoretisk erkendelsesgrundlag relateret til de metoder og teorier der anvendes i afgangspjunktet
- Skal forstå og kunne reflektere over at flere metoder rigtigt anvendt giver højere samlet validitet i undersøgelser
- Skal kunne anvende viden om teorier og metoder indenfor ledelse, energi-, miljø- og arbejdsmiljøledelse på en reflekteret måde

Færdigheder:

- Skal relevant kunne udvælge og vurdere en eller flere metoder til indsamling af empiri.
- Skal relevant kunne udvælge teorier og modeller, der kan give projektet befrugtende perspektiver
- Skal kunne indsamle empiri, der opbygger det nødvendige argumentationsgrundlag
- Skal kunne vurdere resultaterne af analyserne i forhold til valgte teorier og metoder samt forholde sig reflekterende til resultaternes mulighed for anvendelse i egen praksis
- Skal kunne formidle komplekse problemstillinger i forhold til organisationen

Kompetencer:

- Skal kunne formulere et konkret projektformål kort og præcist
- Skal kunne konkludere på det foreliggende argumentationsgrundlag og komme med anbefalinger til initiativer, der kan tage hånd om de udfordringer, projektet søger løsninger på
- Skal kunne bringe uddannelsens færdigheder i anvendelse i egen virksomhed / hverdag
- Skal kunne perspektivere og diskutere anvendte teorier og metoder i forhold til egen praksis

7.2 Udarbejdelse af afgangsprøve

Afgangsprøvet udarbejdes og udføres individuelt eller i grupper af 2-3 studerende over et semester.

Undervisningen i projektmetode kommer omkring følgende temaer:

- Opstart, introduktion til projektmetode og Afgangsprøve
- Indledende beskrivelse af problemstilling, projektets faser
- Formål, afgrænsning, problemformulering, valg af teorier og modeller
- Informationsbehov, metodevalg og dataindsamling, analyse og præsentation

Herefter gennemføres afgangsprøvet med løbende vejledning.

8. Uddannelsens pædagogiske tilrettelæggelse

8.1 Undervisnings- og arbejdsformer

Fagligt stof

Uddannelsen skal præsentere den studerende for fagligt stof (teorier, erfaringsbeskrivelser, debatter, dokumenter og udmeldinger), som er relevante for det pågældende modul. Nationale og internationale forskningsresultater integreres i størst muligt omfang i undervisningen.

Problemorienteret arbejde

En væsentlig del af studiet handler om at forholde sig problematiserende og analyserende til forskellige former for tekster og ikke mindst forskellige former for praksis. Målet er at anvende det, man læser, og samtidig at forholde sig kritisk og konstruktivt til både litteratur og erfaringer. Det forudsætter, at forskellige deltageres erfaringer, forskelle og ligheder mellem sektorer mv. inddrages i det problemorienterede arbejde i såvel obligatoriske som valgfrie moduler.

Tilrettelæggelse af uddannelsen

Grundtanken i den faglige og pædagogiske tilrettelæggelse af uddannelsen er, at både teoretisk og praksisbaseret erkendelse af ledelsesrollen relateret til energi-, miljø- og arbejdsmiljøledelse er centrale elementer i uddannelsen.

Dermed tager uddannelsen sit udgangspunkt i den enkelte studerendes erkendelsesmæssige udvikling herunder de studerendes refleksion over praksis i egen organisation spejlet i uddannelsens teoretiske indhold.

Grundantagelsen er, at refleksioner over handling, adfærd og beslutninger skabes gennem uddannelsesforløbet med det formål at påvirke deltagernes personlige ageren som leder indenfor energi-, miljø- og arbejdsmiljøområdet. Uddannelsen må således baseres på, at deltagerne anvender egen

organisation som et udviklingslaboratorium for adfærd, handlinger og beslutninger i uddannelsesforløbet.

Uddannelsens sigte med udvikling af netværks- og erfaringsudveksling (mellem de studerende) skulle gerne facilitere refleksion, handlinger, adfærd og beslutninger i egen organisation. Det står derfor centralt, at man på uddannelsen formår at opbygge et fælles miljø mellem de studerende således at samspillet mellem teori og praksis stimuleres på tværs af virksomheder, brancher og offentlig/privat.

8.2 Evaluering

Alle moduler evalueres inden afholdelse af eksamen og følger den udbydende institutions evalueringsskemaer, som kan rekvireres ved henvendelse til studiesekretæren. Evalueringerne anvendes til løbende kvalitetssikring og udvikling af de enkelte moduler, planlægning, tilrettelæggelse og undervisning samt til kvalitetssikring og udvikling af uddannelsen som helhed.

9. Prøver og bedømmelse

Hvert modul evalueres særskilt ved eksamen under medvirken af en censor og med bedømmelse efter 7-trins karakterskalaen jf. eksamensbekendtgørelsen (BEK. nr. 1016 af 24/08/2010). For at bestå eksamen i et modul kræves en karakter på 02 eller derover. Når alle uddannelsens elementer er bestået enkeltvis udstedes diplom for den samlede uddannelse.

Obligatoriske moduler og afgangprojektet (i alt 45 ECTS point) evalueres under medvirken af en ministerielt beskikket ekstern censor fra censorkorpset for fagområdet it og teknik.

Valgfrie moduler evalueres under medvirken af en intern censor med mindre modulet er et obligatorisk modul fra en anden uddannelse, hvormed modulet evalueres ifølge den pågældende uddannelses studieordning. Der udstedes eksamensbevis efter bestået eksamen.

I løbet af uddannelsen skal den studerende stifte bekendtskab med flere forskellige former for bedømmelse, der alle har som sit centrale omdrejningspunkt at bringe den anvendte teori i spil med den virkelighed, den studerende er en del af netop for at fastholde fokus på udviklingen af den personlige handlekompetence. Det kan bl.a. dreje sig om:

- Projektrapport efterfulgt af mundtlig eksamen, evt. med opponenter
- Casefremlæggelse med tilhørende projektledelsesfaglige problemstillinger i egen organisation
- Synopsis med efterfølgende mundtlig eksamen
- Essay med efterfølgende mundtlig eksamen

Eksamensform og bedømmelse skal afspejle den tilstræbte kompetenceudvikling i de enkelte moduler. En nærmere beskrivelse af de enkelte modulers prøveformer fremgår af den udbydende uddannelsesinstitutions studievejledning.

For **afgangsprojektet** gælder følgende eksamensbestemmelser:

Afgangsprojektet kan udarbejdes individuelt eller i grupper.

Såfremt afgangsprojektet udarbejdes af en gruppe, vil den mundtlige prøve ligeledes foregå som en gruppeeksamen. Eksamen på afgangsprojektet bedømmes med ekstern censur og har form af et mundtligt forsvar med udgangspunkt i afgangsprojektet. Et afgangspjækt kan have et omfang på max. 50 sider ekskl. forside, indholdsfortegnelse og bilag og kan udvides progressivt med max. 20 sider pr. studerende (max 3 studerende kan skrive sammen).

Eksaminationen vil være med individuel bedømmelse.

Til eksaminationen er der afsat 60 minutter til en individuel eksamen (oplæg samt eksamination og votering), 90 min. v. 2 studerende og 120 min. v. 3 studerende i en gruppe (koordinerede oplæg samt eksamination og votering).

Der gives karakterer efter 7-trins-skalaen. I bedømmelsesgrundlaget indgår såvel afgangsprojektet, præsentation som det mundtlige forsvar. Bedømmelsens resultat skal være udtryk for en helhedsvurdering af afgangsprojektet og det mundtlige forsvar.

Øvrige væsentlige forhold vedr. mål og krav i forbindelse med prøverne, fremgår af studievejledningen, jf. eksamensbekendtgørelsen § 4 stk. 2.

10. Merit

Overførsel

Har en studerende bestået enkelte moduler beskrevet i denne studieordning på en institution, opfattes det ikke som merit, hvis den studerende vælger at fortsætte uddannelsen på en af de øvrige institutioner, som udbyder Teknologisk diplomuddannelse i energi og miljø. Den studerende vil uden vurdering få adgang til uddannelsen og få anerkendt samtlige beståede moduler på den nye institution. Dette benævnes og gennemføres i praksis ved at der sendes et overførselsbrev fra institution til institution på den studerendes foranledning.

Merit

Beståede uddannelseselementer fra en anden dansk eller udenlandsk videregående uddannelse kan efter den enkelte institutions afgørelse, træde i stedet for et eller eventuelt flere moduler. Dette benævnes merit. Afgørelsen træffes på grundlag af en faglig vurdering af ækvivalensen mellem de berørte uddannelseselementer. Der kan højst gives merit for 15 ECTS-point.

11. Censorkorps

Teknologisk Diplomuuddannelse i Energi og Miljø benytter det af Undervisningsministeriet godkendte censorkorps for fagområdet it og teknik.

12. Studievejledning

Den udbydende institutions studievejledning indeholder nærmere informationer angående undervisningsformer, prøvetilrettelæggelsesformer mv. Studievejledningen kan downloades fra uddannelsesinstitutionens hjemmeside samt rekvireres hos studiesekretæren.

13. Klager og dispensation

Klager

Eksamensklager behandles efter reglerne i bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser under Undervisningsministeriet. Ved eksamener gælder bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser under Undervisningsministeriet (eksamensbekendtgørelsen), og bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse. Klager over øvrige forhold behandles efter reglerne i bekendtgørelse om diplomuddannelser. Alle klager indgives til institutionen senest 2 uger fra den dag afgørelsen er meddelt den studerende. Nærmere informationer ang. proceduren for eksamensklager fremgår af uddannelsesinstitutionens eksamensreglement (jf. bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser § 4 stk. 2).

Dispensation

Institutionen kan dispensere fra de regler i studieordningen, der alene er fastsat af institutionerne, når det er begrundet i særlige forhold, jf. § 16, 9 stk. 3 i bekendtgørelse om diplomuddannelser

Informationer om dispensationsmuligheder i forhold til prøvevilkår samt procedurer for ansøgning om dispensation fremgår af uddannelsesinstitutionens eksamensreglement jf. Bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser § 4 stk. 2.

Eksamensreglementet kan rekvireres hos studiesekretæren.

14. Overgangsordninger

Studerende, der har påbegyndt uddannelsen før d. 1. juli 2011, overføres med gennemførte ECTS point til den nye studieordning på denne dato. Pga. strukturændringen kan dette betyde, at den studerende mangler nogle ECTS point. De manglende ECTS points kan opnås enten ved at tage et ekstra valgmodul eller ved udvidelse af afgangprojektet, hvor den studerende udarbejder en særlig synopsis med fokus på videnskabsteori og metode som afsæt for afgangprojektet svarende til 1, 2, 3 eller 4 ECTS points, afhængig af hvor mange points den pågældende studerende mangler for at opnå uddannelsens 60 ECTS points. Nedenfor er skitseret nogle mulige scenarier:

Du har inden 1. juli 2011 gennemført:	Efter 1. juli 2011 skal du tage:	ECTS point i alt:
3 obligatoriske moduler, hvert på 9 ECTS point: <ul style="list-style-type: none"> - Energi- og miljøledelse - Arbejdsmiljøledelse - Ledelse, kommunikation og teamrelationer 	Valgmoduler på i alt 15 ECTS point Afgangsprojekt 15 ECTS point + synopsis på 3 ECTS point	60 ECTS
2 obligatoriske moduler, hvert på 9 ECTS point fx: <ul style="list-style-type: none"> - Energi- og miljøledelse - Arbejdsmiljøledelse 	1 obligatorisk modul, fx Ledelse, kommunikation og teamrelationer på 15 ECTS point Valgmoduler på i alt 10 ECTS point Afgangsprojekt 15 ECTS point + synopsis på 2 ECTS point	60 ECTS
1 obligatorisk modul på 9 ECTS point, fx: <ul style="list-style-type: none"> - Energi- og miljøledelse 	2 obligatoriske moduler, hvert på 10 ECTS point, fx: <ul style="list-style-type: none"> - Arbejdsmiljøledelse - Ledelse, kommunikation og teamrelationer Valgmoduler på i alt 15 ECTS point Afgangsprojekt 15 ECTS point + synopsis på 1 ECTS point	60 ECTS
3 obligatoriske moduler, hvert på 9 ECTS point <ul style="list-style-type: none"> - Energi- og miljøledelse - Arbejdsmiljøledelse - Ledelse, kommunikation og teamrelationer 1 valgmodul på 9 ECTS point	Valgmodul på 5 ECTS point Afgangsprojekt 15 ECTS point + synopsis på 4 ECTS point	60 ECTS
3 obligatoriske moduler, hvert på 9 ECTS point 2 valgmoduler, hvert på 9 ECTS point	Afgangsprojekt 15 ECTS point	60 ECTS

En synopsis i forbindelse med afgangprojektet skal indeholde videnskabsteoretiske og metodiske overvejelser, som knytter sig til det forestående afgangprojekt. Længden af synopsis reguleres efter om det er 1, 2, 3 eller 4 ECTS point, den studerende mangler. Synopsis skal godkendes af vejleder og skal efterfølgende integreres i selve afgangprojektet.

15. Retsgrundlag

Studieordningens retsgrundlag udgøres af:

- 1) Bekendtgørelse om diplomuddannelser
- 2) Bekendtgørelse af lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne
- 3) Bekendtgørelse af lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v.
- 4) Bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser
- 5) Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse
- 6) Bekendtgørelse om fleksible forløb inden for videregående uddannelse for voksne

Retsgrundlaget kan læses på adressen www.retsinfo.dk

Bilag 1 ”Obligatoriske moduler”

Bilag 1 gennemgår formål, læringsmål, indhold og omfang af de obligatoriske moduler.

Modul Ob1: Energi- og miljøledelse

ECTS-point: 10

Formål:

Modulet har som formål at udvikle kompetencer hos de studerende således, at de studerende vil være i stand til at afdække behov og analysere energi og miljøledelsessystemer ud fra standarder og gældende lovgivning. Der fokuseres på, at de studerende vil være i stand til at forstå sammenhænge mellem energi og miljø, samt at de får indsigt i, hvordan man kan integrere energi- og miljøarbejdet i sin organisation og herved opnå et samspil med virksomhedens / organisationens mål og værdier. Modulet vil arbejde målrettet med medarbejderinddragelse, forbedringskultur og innovation.

Læringsmål:

Viden og forståelse:

- Skal have viden om grønne regnskaber, deres formål, tilblivelse, brug og funktionsmåde
- Skal have viden om miljøgodkendelser, lovkrav hertil samt viden om procedure for ansøgning om og meddelelse af miljøgodkendelse
- Skal have viden om og forståelse for miljø- og energiledelsessystemer, deres anvendelse og funktionsmåde samt dokumentationskrav – herunder kendskab til anerkendte standarder
- Skal have viden om lovbestemte energiordninger
- Skal have viden om relevante teorier og metoder indenfor energi- og miljøledelse samt deres videnskabsteoretiske afsæt og skal kunne reflektere over deres anvendelse i praksis

Færdigheder:

- Skal kunne udarbejde grønt regnskab for en virksomhed
- Skal kunne udarbejde ansøgning om miljøgodkendelse
- Skal kunne anvende et miljøstyringssystem i daglig drift, herunder at kunne honorere dokumentationskrav
- Skal kunne anvende lovbestemte energiordninger
- Skal kunne analysere og sammenligne grønne regnskaber med henblik på at vurdere en virksomheds miljø-performance i forhold til dens opstillede mål
- Skal kunne analysere energi/miljøledelsessystemer og identificere dets styrker og svagheder samt beslutte handlinger som følge heraf
- Skal kunne vurdere hvilke oplysninger der skal tilvejebringes ifm. udarbejdelse af en miljø-ansøgning, under iagttagelse af gældende lovgivning.
- Skal kunne formidle komplekse problemstillinger indenfor energi og miljø til virksomhedens ejere og øvrige interessenter

Kompetencer:

- Skal kunne koble teorierne med sin egen praksis / hverdag, således at de opnåede kompetencer kan implementeres i det daglige arbejde
- Skal kunne håndtere udviklingsorienterede situationer med en høj grad af medarbejderinddragelse i arbejdet med virksomhedens energi- og miljøpolitik
- Skal selvstændigt kunne indgå i fagligt og tværfagligt arbejde angående implementering af virksomhedens energi- og miljøledelsessystemer
- Skal kunne perspektivere og diskutere anvendte teorier og metoder i forhold til egen praksis

Indhold:

- Dansk energi- og miljøpolitik
- Regulering, som et politisk værktøj
- Miljølovgivning
 - Grønne regnskaber
 - Miljøgodkendelser
 - Internt /eksternt miljø
 - International påvirkning
- Ledelsessystemer
 - Miljøledelse (ISO 14001)
 - Energiledelse (DS 2403)
- Livscyklusvurderinger
 - Life Cycle Assessment/ Life Cycle Cost
- Lovbestemte energiordninger
 - Ventilationsordningen
 - Kedelordningen
 - Energimærkningsordningen

Eksamen

Eksamen kan gennemføres enten som individuel eksamen eller som gruppeeksamen. Læs mere om eksamensformer i tillægget Prøveallonge.

Modul Ob2: Arbejdsmiljøledelse

ECTS-point: 10

Formål:

Modulet har som formål at udvikle kompetencer hos de studerende således, at de bliver i stand til at forstå terminologier indenfor sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen. Samt at de studerende vil

være i stand til at afdække behov og analysere sikkerheds- og sundhedsledelsessystemer ud fra standarder og gældende lovgivning.

Læringsmål:

Viden og forståelse:

- Skal have viden om Arbejds miljøloven, dens formål og indhold samt betydning for virksomheden
- Skal have viden om og forståelse for betydningen af virksomhedens sikkerheds- og sundhedspolitik, sikkerhedskultur og kollektivets/individets betydning herfor
- Skal have viden om arbejdsmiljøstyring efter anerkendte standarder samt om sikkerhedsledelse, risikovurderinger og dokumentation heraf.
- Skal have viden om sundhedsøkonomi
- Skal have viden om og kunne reflektere over fagets teorier og metoder, deres virksomhedsteoretiske afsæt samt deres anvendelse i praksis

Færdigheder:

- Skal kunne analysere arbejdsmiljøloven og identificere relevante bestemmelser i forhold til egen virksomhed
- Skal kunne vurdere en virksomheds sikkerheds- og sundhedspolitik er effektiv og om afledte initiativer og procedurer er i overensstemmelse med arbejdsmiljøloven samt anvende sikkerheds- og sundhedspolitikken i praksis
- Skal kunne analysere en virksomheds sikkerhedskultur og identificere styrker og svagheder samt vurdere kulturen i forhold til ledelsens målsætninger og anviser initiativer
- Skal kunne anvende arbejdsmiljøstyringssystemer, eksempelvis OHSAS 18001
- Skal kunne foretage økonomisk cost benefit analyse i forhold til sundheds- og arbejdsmiljøområdet.

Kompetencer:

- Skal selvstændigt kunne indgå i tværfagligt arbejde angående implementering og videreudvikling af arbejdsmiljøsystemer
- Skal kunne koble teorierne med sin egen praksis / hverdag, således at de opnåede kompetencer kan implementeres i det daglige arbejde
- Skal kunne perspektivere og diskutere anvendte teorier og metoder i forhold til egen praksis
- Skal kunne udvikle sin egen praksis indenfor arbejdet med arbejdsmiljø

Indhold:

- Lovgivning og politik
 - Arbejds miljøloven
 - Dansk og EU arbejdsmiljøret
 - ansvar, pligt og ret
 - Virksomhedens sikkerheds- og sundhedspolitik

- Kultur og miljø
 - Arbejdsmiljøet og dets betydning
 - Virksomhedens målsætning, sikkerhedskultur og dens betydning
 - Processen, organisationen, individets rolle og muligheder
 - Sikkerhedskulturanalyse og -forandring
- Ledelses- og kvalitetsstyringssystemer
 - Arbejdsmiljøstyring (DS/OHSAS 18001 og Arbejdstilsynets bekendtgørelse 87/ 923)
 - Arbejdsmiljøledelse og metoder til praktisk analysering og risikovurdering og opfølgning, herunder arbejdspladsvurdering, ulykker, nearmiss, psykisk arbejdsmiljø og trivsel.
- Økonomi
 - Arbejdsmiljøregnskab og -økonomi
 - Sundhedsøkonomi

Eksamen

Eksamen kan gennemføres enten som individuel eksamen eller som gruppeeksamen. Læs mere om eksamensformer i tillægget Prøveallonge.

Modul Ob3: Ledelse, kommunikation og teamrelationer

ECTS-point: 10

Formål:

Formålet med modulet er at sikre, at den studerende opnår viden, færdigheder og kompetence indenfor ledelse, kommunikation og samarbejdsrelationer. Desuden er det målet at træne brugen af konkrete værktøjer, som kan udvikle den studerendes evner som leder. Det skal ske ved at styrke viden om egne stærke og mindre stærke sider samt lære at identificere ledelsesmæssige kompetencer og træne anvendelsen af dem i relation til egen daglig praksis som leder.

Læringsmål:

Viden og forståelse:

- Skal have viden om og kunne reflektere over teorier om lederrollen og ledelsesopgaver i et videnskabsteoretisk perspektiv med særlig fokus på relationer mellem leder og medarbejdere
- Skal have forståelse for betydningen af at kommunikere effektivt som leder og aktiv anvendelse af kommunikationsteorier i forbindelse med konkrete ledelsesopgaver
- Skal have indsigt i egne foretrukne adfærdsmønstre samt forståelse for, hvordan egen adfærd påvirker medarbejders motivation og adfærd
- Skal have viden om og forståelse for sammenhængen mellem et godt samarbejde i en gruppe og opnåelse af de ønskede resultater

Færdigheder:

- Skal kunne anvende teorier vedrørende kommunikation og teamudvikling i forbindelse med ledelse af og i grupper
- Skal kunne vurdere og udvælge relevante metoder og værktøjer i relation til konkret praksis som leder
- Skal kunne beherske processer til fremme af forståelse for effektiv kommunikation hos en målgruppe

Kompetencer:

- Skal kunne udvikle sin egen praksis i form af udvikling af egne personlige kompetencer i forhold til lederrollen
- Skal kunne koble teorierne med sin egen praksis / hverdag, således at de opnåede kompetencer kan implementeres i det daglige arbejde
- Skal evne at indgå i evaluerings- og erfaringsgrupper med fokus på refleksion over egen læring

Indhold:

- Introduktion til psykologiske og sociologiske grundbegrebers betydning for forståelse af ledelse og kommunikation
- Personprofilanalyse, herunder afdækning af egne styrker og udviklingsmuligheder i relation til lederrollen
- Medarbejderes individuelle ledelsesbehov, situationsbestemt ledelse og delegering
- Menneskesyn, motivation og vedligeholdelsesfaktorer
- Strategier og værktøjer til effektiv kommunikation, herunder spørge- og lytteteknik
- Coaching og facilitering som effektiv ledelsesstil m. fokus på skabelse af ejerskab og medansvar for udvikling
- Teamrolleanalyse og teamledelse, herunder etablering og udvikling af teams
- Roller og adfærd i teamet samt optimering af samarbejde og kommunikation i teams

Eksamen

Eksamen kan gennemføres enten som individuel eksamen eller som gruppeeksamen. Læs mere om eksamensformer i tillægget Prøveallonge.

Bilag 2 ”Valgfrie moduler inden for uddannelsens faglige område”

Bilag 2 gennemgår læringsmål, indhold og omfang af de valgfrie moduler.

Modul Vf1: Vedligehold – terminologi og metoder

ECTS-point: 5

Formål:

Modulet har som formål at udvikle kompetencer hos de studerende således, at de bliver i stand til at forstå terminologier indenfor vedligehold. Der fokuseres på, at de studerende vil være i stand til at skelne mellem strategiske vedligeholdsmetoder, for optimering af drift og vedligehold, ud fra et økonomisk, sikkerheds og miljømæssigt perspektiv.

Læringsmål:

Viden og forståelse:

- Skal have viden om faktorer, der har indflydelse på driftssikkerhed, vedligeholdsevne, forsyningssikkerhed og tilgængelighed
- Skal kunne forstå analyse og forbedringsteknikker samt forebyggende aktiviteter, herunder tilstandskontrolmetoder
- Skal have viden om og evne til at reflektere over fagets teorier og metoder, deres videnskabssteoretiske afsæt samt kunne reflektere over deres anvendelse i praksis

Færdigheder:

- Skal kunne vurdere hvilke faktorer, der har indflydelse på driftssikkerhed, vedligeholdsevne, forsyningssikkerhed og tilgængelighed
- Skal kunne anvende grundlæggende statistiske grafer til optimering af de vedligeholdsrelaterede faktorer
- Skal kunne analysere forebyggende aktiviteter, herunder kendskab til tilstandskontrolmetoder samt formidle resultaterne internt i virksomheden

Kompetencer:

- Skal kunne samarbejde omkring vedligeholdsarbejder, med fokus på opnåelse af sikkerheds-, miljømæssig og økonomisk drift
- Skal i en struktureret sammenhæng kunne tilegne sig ny viden, færdigheder og kompetencer i relation til drift og vedligehold
- Skal kunne udvikle sin egen praksis indenfor vedligeholdsarbejde

Indhold:

Vedligeholdsterminologier og metoder er grundlæggende sammenlignelige for bygningsvedligehold og industrielt vedligehold, hvilket perspektiveres gennem hovedindholdets temaer:

- Tilgængelighed
- Pålidelighed
- Vedligeholdsevne
- Tekniske fejlmønstre
- Tilstandskontrolteknikker
- Tekniske fejls udvikling samt forebyggelse
- Vedligeholdstrategier
- Kvalitetsforhold i relation til vedligehold

Eksamen

Eksamen kan gennemføres enten som individuel eksamen eller som gruppeeksamen. Læs mere om eksamensformer i tillægget Prøveallonge.

Modul Vf2: Bæredygtig energirenovering

ECTS-point: 10

Formål:

- At give det teoretiske grundlag for, at den studerende kan anvende kendt viden fra bæredygtigt byggeri, herunder passiv og aktiv energidesign i forbindelse med praksis ved renovering af eksisterende byggeri.
- At give den studerende en metodisk tilgang til projektering af bæredygtig og energirigtig renovering.
- At den studerende får indsigt og kendskab til nationale som internationale strategier for bæredygtig udvikling og energirigtig design.
- At give den studerende kompetence til at medvirke til planlægning af et renoveringsforløb.
- At give den studerende kendskab til finansielle muligheder ved energioptimering.

Læringsmål:

Viden og forståelse:

- Skal have viden om centrale bæredygtige og energioptimerende teorier og metoder.
- Skal have viden om generelle bæredygtige og energioptimerende beregningsmetoder og værktøjer.
- Skal i et videnskabs teoretisk perspektiv kunne identificere, forstå og reflektere over de bæredygtige og energioptimerende muligheder.
- Skal kunne anvende sin viden analytisk ud fra en bæredygtig- såvel som et energioptimerende perspektiv.

Færdigheder:

- Skal kunne identificere, indsamle og anvende relevant bæredygtig og energioptimerende empiri i relation til byggeriets udvikling.

- Skal kunne opstille og udføre grundlæggende bæredygtige og energirelaterede analyser til brug for en overordnet strategi på f.eks. en tegnestue.
- Skal kunne opstille, beregne og vurdere langsigtede bæredygtige og energirelaterede beslutninger.

Kompetencer:

- Skal kunne medvirke til udvikling og opbygning af nye standarder og løsninger indenfor bæredygtig og energirigtig renovering af eksisterende bygninger.
- Skal kunne planlægge et renoveringsforløb med de nyeste standarder for projektering af bæredygtigt byggeri.
- Skal kunne anvende en metodisk strategi i forbindelse med projektering af bæredygtigt byggeri og energirigtig renovering.
- Skal kunne identificere behov for egen kompetence udvikling i et bæredygtigt og et energi-relateret perspektiv.

Indhold:

- Introduktion til begrebet bæredygtigt byggeri
- Analytisk opsummering af regionale, nationale og internationale forventninger og krav til bæredygtige energi-renoveringer.
- Gennemgang af certificeringsstandarder (Breeam, Leed, PHPP).
- Planlægning og projektering af bæredygtigt byggeri – indføring i nye projektsamarbejdsformer.
- Proces-, økonomi- samt produktoptimering ved industrialiseret arkitektur.
- Rentabilitets analyser ved hjælp af et økonomisk planlægningsværktøj.
- Energieffektiv og bæredygtig renovering – Best practice fra projekter.
- Byfornyelser og barrierer i et overordnet nationalt perspektiv.

Eksamen

Eksamen kan gennemføres enten som individuel eksamen eller som gruppeeksamen. Læs mere om eksamensformer i tillægget Prøveallonge.

Modul Vf3: Teknik- og miljøjura

ECTS-point: 10

Formål:

Formålet med modulet er, at de studerende opnår viden om de retsområder, der indgår i kommuners teknik- og miljøforvaltninger og kan forstå dem på baggrund af de grundlæggende offentligretlige rammer. De studerende vil desuden opnå færdigheder og kompetencer til at identificere, vurdere og argumentere for løsning af teknik- og miljøjuridiske problemstillinger.

Læringsmål:*Viden og forståelse:*

- Skal have viden om de offentligretlige regler i almindelighed
- Skal forstå reglerne, som indgår i sagsbehandling af sager inden for planområdet, byggesager, natur- og miljøområdet, jordforurening, spildevand og vandforsyning samt affald og trafik.
- Skal forstå praksis og metoder for gennemførelse af tilsyn samt den opfølgende sagsbehandling i forbindelse med tilsyn

Færdigheder:

- Skal kunne identificere, beskrive og argumentere for løsning af offentligretlige problemstillinger samt konsekvenserne af manglende overholdelse.
- Skal kunne identificere de mest oplagte problemstillinger i den konkrete sagsbehandling inden for de enkelte retsområder
- Skal kunne se sammenhængen mellem de enkelte retsområder, samt kunne give forslag til procesplan for sager, der går på tværs af flere sagsbehandlingsområder.

Kompetencer:

- Skal selvstændigt kunne foretage/vurdere en forvaltningsretlig korrekt sagsbehandling,
- Skal kunne koble teorier og metoder med sin egen praksis/hverdag, således at de opnåede kompetencer kan implementeres i det daglige arbejde
- Skal kunne perspektivere og diskutere anvendte teorier og metoder i forhold til egen praksis
- Skal kunne udvikle sin egen praksis inden for arbejdet med teknik- og miljøjura.

Indhold:

På modulet vil der blive arbejdet med de retsområder, som indgår i den sædvanlige sagsbehandling i teknik- og miljøforvaltninger i kommuner, dvs. regler der indgår i sagsbehandlingen af sager inden for

- planområdet
- byggeri
- natur- og miljøområdet
- jordforurening
- spildevand
- vandforsyning
- affald
- trafik

Sammenhængen mellem disse belyses endvidere i relation til den kommunale opgave, som består i håndhævelse af retsområderne. Endvidere vil områderne blive relateret til den offentlige ret i almindelighed, herunder forvaltnings- og offentlighedsloven.

Eksamensform:

Casebaseret mundtlig eksamen.

Modul Vf4: Operation & Maintenance of Offshore Wind Farms

ECTS-point: 5

Formål

Formålet er at give deltagerne teoretisk og praktisk viden omkring "Operation & Maintenance of Offshore Wind Farms" for at kunne arbejde systematisk med "Operation & Maintenance of Offshore Wind Farms", således at deltagerne kan deltage i og udmønte disciplinen "Operation & Maintenance of Offshore Wind Farms" i både det offentlige og private erhvervsliv.

Læringsmål:*Viden og forståelse:*

- Har indsigt i "Operation & Maintenance" filosofien, de grundlæggende teorier, principper, metoder, værktøjer, roller og ledelse omkring "Operation & Maintenance of Offshore Wind Farms".
- Har kendskab til og forstår de forskellige roller og tanker bag "Operation & Maintenance of Offshore Wind Farms".

Færdigheder:

- Kan formulere, analysere, auditere, samt udøve ledelse og organisering efter gældende regler og standarder indenfor "Operation & Maintenance of Offshore Wind Farms".
- Kan kommunikere og indgå i dialog omkring strukturering og implementering af "Operation & Maintenance of Offshore Wind Farms".
- Kan deltage og lede sikkerheds- og sundhedsarbejdet omkring planlægning, kontrol, udførelse vedrørende "Operation & Maintenance of Offshore Wind Farms".

Kompetencer:

- Kan lede, planlægge og organisere en struktureret og optimal "Operation & Maintenance of Offshore Wind Farms".
- Kan reflektere og udøve god tilbagemelding i en organisation omkring "Operation & Maintenance of Offshore Wind Farms", med fokus på mål, målepunkter og værdier.
- Kan deltage i og foretage drifts- og risikoanalyser af "Operation & Maintenance of Offshore Wind Farms".

Indhold:

På modulet vil der blive arbejdet med

- "Operation & Maintenance of Offshore Wind Farms" organisering og ledelse
- "Operation & Maintenance of Offshore Wind Farms" implementering
- "Operation & Maintenance of Offshore Wind Farms" i udøvelse og praktisk brug
- "Operation & Maintenance of Offshore Wind Farms" sikkerheds- og sundhedsledelse

De valgfrie moduler kan som nævnt i punkt 6.2 Uddannelsens struktur også vælges fra andre relevante diplomuddannelser. Det er op til de enkelte udbydere af diplomuddannelsen at vurdere, hvilke moduler kan godskrives som valgmoduler på uddannelsen. Det kan bl.a. dreje sig om følgende:

- Corporate Social Responsibility, 5 ECTS (fra Engineering Business Administration, EBA)
- Lean ledelse, 5 ECTS (fra Engineering Business Administration)
- Lean værktøjer, 5 ECTS (fra Engineering Business Administration)
- Human Ressource Management, 5 ECTS (fra Engineering Business Administration, EBA)
- Personaleledelse og rekruttering, 5 ECTS (fra Engineering Business Administration, EBA)
- Projektledelse – metoder og værktøjer, 10 ECTS (fra Diplomuuddannelsen i Projektledelse)
- Facilitering af innovative processer og kreativ problemløsning, 5 ECTS (fra Diplomuuddannelsen i Projektledelse)
- Innovation – metoder og værktøjer, 5 ECTS (fra Diplomuuddannelsen i Projektledelse)
- Forandringsprocesser i organisationer, 5 ECTS (fra Diplomuuddannelsen i Projektledelse)
- Coaching – læring og udvikling, 5 ECTS (fra Diplomuuddannelsen i Projektledelse)
- Coaching af teams, 5 ECTS (fra Diplomuuddannelsen i Projektledelse)
- Lederens personlige udvikling, 5 ECTS (fra Diplomuuddannelsen i Projektledelse)
- Konsulentkompetencer på individ- og gruppeniveau, 10 ECTS (fra Diplomuuddannelsen i Projektledelse)
- Konsulentkompetencer – organisation, økonomi og strategi, 10 ECTS (fra Diplomuuddannelsen i Projektledelse)
- Energioptimering og vedligehold, 5 ECTS (fra Teknisk Diplomuuddannelse i Vedligehold)
- Facilities Management – begreber og strategier (fra Teknisk Diplomuuddannelse i Vedligehold)
- Facilities Management – lovgrundlag og økonomi (fra Teknisk Diplomuuddannelse i Vedligehold)

Prøveallonge for Diplomuuddannelsen i Energi og Miljø/ Diploma of Technology in Energy and Environment

Gældende fra 01.07.2014

Tillæg til studieordningen vedrørende prøveformer, bedømmelsesformer og bedømmelsesgrundlag.

I henhold til Bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede videregående uddannelser nr. 1519 af 16.12.2013, Bekendtgørelse om diplomuddannelser nr. 768 af 2.7.2012 samt studieordningen for Teknologisk diplomuddannelse i energi og miljø, har udbyderne af diplomuddannelsen fastsat nedenstående prøvebestemmelser:

GENERELLE BESTEMMELSER

- A) Uddannelsens prøver
- B) Prøver med ekstern bedømmelse
- C) Opfyldelse af deltagelsespligt samt aflevering af opgaver og projekter
- D) Frist for afmelding til prøver samt afholdelse af syge- og omprøve

PRØVEFORMER

- E) Prøveformer, herunder formkrav til besvarelse

SÆRLIGE FORHOLD

- F) Anvendelse af hjælpemidler
- G) Det anvendte sprog ved prøven
- H) Særlige prøvevilkår
- I) Brug af egne og andres arbejder
- J) Disciplinære foranstaltninger ved eksamenssnyd og forstyrrende adfærd ved eksamen
- K) Bedømmelsen af den studerendes formulerings - og staveevne
- L) Klage og anke

§§ i nedenstående tekst henviser til bestemmelserne i [prøvebekendtgørelsen](#)

GENERELLE BESTEMMELSER**A) Uddannelsens prøver jf. § 2, stk. 2.****Prøveformen**

Prøveformen kan være skriftlig prøve, mundtlig prøve eller kombinationsprøve. Den enkelte uddannelsesinstitution fastsætter i sin eksamensvejledning, hvilken af de tre prøveformer, der anvendes for det enkelte modul, med mindre modulets prøveform er anført i studieordningen.

Karakterskala

Alle prøver bedømmes med en karakter i henhold til 7-trins-skalaen. Karakteren gives normalt umiddelbart efter hver mundtlig eksamination, ved skriftlige prøver på et af uddannelsesinstitutionen fastsat og udmeldt tidspunkt.

Individuel prøve eller gruppeprøve

Den studerende kan vælge at gå til individuel prøve eller gruppeprøve, med mindre der er fastsat andet under modulet i studieordningen. Såfremt der ønskes gruppeprøve, meddeler de studerende dette senest på et af institutionen fastlagt tidspunkt. Ved gruppeprøve udarbejdes opgaven og/eller gennemføres den mundtlige eksamen i fællesskab af 2 eller 3 studerende.

Individuel bedømmelse

Bedømmelsen er altid individuel, uanset om der er tale om en individuel prøve eller en gruppeprøve. Såfremt der er tale om en ren skriftlig gruppeeksamen, skal det tydeligt fremgå, hvem der er ansvarlig for hvilke afsnit. I forbindelse med en kombinationseksamen frafalder dette krav.

Formalia ved skriftlig fremstilling

Ved en side forstås formatet A4 med 2400 typeenheder i gennemsnit pr. side, inklusiv mellemrum. Forside, indholdsfortegnelse, bilagsliste og litteraturlister ved skriftlige produkter indgår ikke i det maksimale sidetal. Bilag kan ikke forventes læst af bedømmerne.

Placering af prøverne i uddannelsesforløbet

Modulprøverne afslutter modulet.

B) Prøver med ekstern bedømmelse, jf. § 32, stk. 3.

Prøver bedømmes internt eller ved ekstern censur, jf. Studieordningen kapitel 9. Det fremgår af studieordningen for det enkelte modul, om det bedømmes internt eller eksternt. Ved interne prøver foretages bedømmelsen af en eller flere undervisere udpeget af institutionen. Ved eksterne prøver foretages bedømmelsen af eksaminator og af en eller flere censorer, der er beskikket af Uddannelsesministeriet.

C) Opfyldelse af deltagelsespligt samt aflevering af opgaver/projekter, jf. § 5.

Der er ikke deltagelsespligt til undervisningen på modulet.

Det er den studerendes ansvar at opfylde de læringsmål, som er fastsat for modulet, og som fremgår under modulet i studieordningen.

Bedømmelsen ved prøven vurderer graden af målopfyldelse.

D) Frist for afmelding til prøver samt afholdelse af syge- og omprøve, jf. §§ 5-8.**Tilmelding og afmelding**

Den studerende har samtidigt med sin tilmelding til uddannelsen indstillet sig til prøve. Uddannelsesinstitutionen meddeler eksaminanden tid og sted for prøvens afholdelse samt seneste frist for afmelding. Afmelding til prøven herefter vil tælle som en prøvegang.

Omprøve og sygeprøve

Består den studerende ikke prøven tilbydes omprøve, som normalt ligger sammen med de næste ordinære prøver eller i umiddelbar forlængelse af semestret. Den studerende kan gå til omprøve 2 gange.

Ved forfald på grund af dokumenteret sygdom tilbydes den studerende sygeprøve, som normalt ligger sammen med de næste ordinære prøver eller i umiddelbar forlængelse af semestret.

PRØVEFORMER**E) Prøveformer, herunder formkrav til besvarelse, jf. § 9.****Skriftlige prøver**

Ved skriftlige prøver bedømmes udelukkende det skriftlige produkt. Skriftlig prøve kan være individuel eller i gruppe på op til 3 studerende. Opgavens omfang fremgår af uddannelsesinstitutionernes eksamensvejledning.

Individuel skriftlig prøve

En individuel skriftlig opgave udarbejdes alene af den studerende.

Skriftlig gruppeprøve

En skriftlig opgave til gruppeprøve kan udarbejdes af 2 eller 3 studerende. Ved aflevering i gruppe er indledning, problemformulering og konklusion fælles for gruppen. Ved den øvrige tekst angives det, hvem der har udarbejdet hvilke dele.

Nedenfor skitseres de forskellige prøveformer på uddannelsen. For yderligere informationer om eksamensformerne henvises til uddannelsesinstitutionernes eksamensvejledning.

Skriftlige prøver**1. Skriftlig prøve: Projekt opgave**

En projektopgave tager udgangspunkt i selvvalgt problemformulering med afsæt i praksis. Projektet skal vise den studerendes evne til at anvende teori, metoder og begreber fra faget i forhold til praksis med henblik på at dokumentere ny viden, færdigheder og kompetencer. Der skal indgå såvel teoretiske refleksioner, metodiske refleksioner og analyse i en projektopgave.

Mundtlige prøver

En mundtlig prøve er en prøve, hvor kun den mundtlige besvarelse bedømmes. Der kan fx udarbejdes en synopsis eller et handout som oplæg, men oplægget indgår ikke i bedømmelsen.

Individuelle mundtlige prøver

Studerende, der går til mundtlig prøve individuelt, udarbejder alene et eventuelt oplæg til prøven. Mundtlige prøver tager afsæt i et kort oplæg fra den studerende og efterfølgende foregår eksamen som en dialog mellem eksaminand og eksaminator, hvori censor kan deltage.

Prøvetiden fastsættes til 30 min. inkl. votering for modulprøver.

Mundtlige gruppeprøver

Studerende, der går til mundtlig prøve i grupper på 2 eller 3 studerende, udarbejder eventuelle oplæg til prøven og går til prøve sammen.

Mundtlige prøver tager afsæt i korte koordinerede oplæg fra de studerende i gruppen og foregår efterfølgende i en dialog med eksaminator, hvori censor kan deltage.

Prøvetiden fastsættes til hhv. 45 min og 60 min. for hhv. 2 og 3 studerende inkl. votering.

2. Mundtlig prøve med afsæt i en case

Til en mundtlig prøve, der tager afsæt i en case, udleveres en case før den mundtlige eksamen på et tidspunkt nærmere fastsat af uddannelsesinstitutionen.

Ved en individuel prøve vil den studerende ved et tilfældighedsprincip få udleveret et spørgsmål til casen, og spørgsmålet udleveres sammen med casen. Den studerende indleder den mundtlige eksamen med et kort oplæg med afsæt i det stillede spørgsmål til casen og efterfølgende foregår eksamen som en dialog mellem eksaminand og eksaminator, hvori censor kan deltage.

Ved en gruppeeksamen vil de studerende i gruppen ved et tilfældighedsprincip hver især få udleveret et spørgsmål til den samme case. De studerende indleder den mundtlige eksamen med koordinerede oplæg med afsæt i de stillede spørgsmål, som giver et sammenhængende oplæg til den videre dialog med eksaminator, og hvori censor også kan deltage.

3. Mundtlig prøve med afsæt i en portfoliomappe

En portfoliomappe indeholder en modulelevant virksomhedsbeskrivelse samt en systematisk og målrettet udvælgelse af skriftlige refleksioner over de gennemgåede temaer i undervisningen relateret til praksis.

Den mundtlige eksamen indledes af den studerende med et kort oplæg med afsæt i portfoliomappen og eksamen gennemføres efterfølgende som en dialog mellem eksaminand og eksaminator, hvori censor også kan deltage.

Ved en gruppeeksamen afleveres portfoliomappen af en gruppe og den mundtlige eksamen indledes af de studerende med korte koordinerede oplæg med afsæt i portfoliomappen. Eksamen gennemføres efterfølgende som en dialog mellem eksaminander og eksaminator, hvori censor også kan deltage.

Det er alene den mundtlige præstation, der bedømmes.

Prøvetid for den mundtlige eksamen

1 studerende 30 min inkl. votering

2 studerende 45 min inkl. votering

3 studerende 60 min inkl. votering

Kombinationsprøver

En kombinationsprøve defineres som en mundtlig prøve kombineret med et produkt, som indgår i bedømmelsen.

Produktet kan udarbejdes af en studerende eller af en gruppe på 2 eller 3 studerende. Til en gruppeeksamen med skriftlige produkter gælder det, at indledning, problemformulering og konklusion er fælles for gruppen. Ved den øvrige tekst angives det, hvem der har udarbejdet hvilke dele. Bedømmelsen er individuel.

Skriftlige oplægsformer til mundtlige kombinationsprøver indgår i bedømmelsen og er:

- Synopsis, der indgår i bedømmelsen
- Projekt opgave, der indgår i bedømmelsen

4. Mundtlig prøve kombineret med skriftlig projekt opgave

En projekt opgave tager udgangspunkt i en selvvalgt problemformulering med afsæt i praksis. Projektet skal vise den studerendes evne til at anvende teori, metoder og begreber fra faget i forhold til praksis med henblik på at dokumentere ny viden, færdigheder og kompetencer. Der skal indgå såvel teoretiske refleksioner, metodiske refleksioner og analyse i en projekt opgave.

Til den mundtlige eksamen indleder den studerende med en kort præsentation, der tager afsæt i projekt opgaven og uddyber dele af den og/eller perspektiverer opgaven. Eksamen foregår efterfølgende som en dialog med eksaminator, hvori censor også kan deltage.

Til en gruppeeksamen indleder de studerende med korte, koordinerede oplæg, hvori de uddyber og/eller perspektiverer opgaven.

Projekt opgave og mundtlig præstation indgår samlet i bedømmelsen.

Prøvetid

1 studerende 30 min inkl. votering

2 studerende 45 min inkl. votering

3 studerende 60 min inkl. votering

5. Mundtlig prøve kombineret med synopsis

En synopsis består af en kortfattet præsentation af et emneområde, hvori den studerende gør rede for en afgrænset problemstilling fra praksis, der lægger op til en uddybning og diskussion ved den mundtlige del af eksamen. En synopsis er en sammenhængende indholdsbeskrivelse eller oversigt, og ikke som en rapport et færdigt produkt, der skal kunne læses som et sådant. Synopsis skal bruges som oplæg til en mundtlig eksamen.

Ved den mundtlige prøve indleder den studerende med et kort oplæg, der uddyber synopsisen og peger på mulige konklusioner. Efterfølgende foregår den mundtlige eksamen som en dialog mellem eksaminand og eksaminator, hvori censor også har mulighed for at deltage.

Til en gruppeeksamen indleder de studerende med korte, koordinerede oplæg, der uddyber synopsisen og peger på mulige konklusioner. Efterfølgende foregår den mundtlige eksamen som en dialog mellem eksaminander og eksaminator, hvori censor også har mulighed for at deltage.

Synopsis og mundtlig præstation indgår samlet i bedømmelsen.

Prøvetid

1 studerende 30 min inkl. votering

2 studerende 45 min inkl. votering

3 studerende 60 min inkl. votering

SÆRLIGE FORHOLD***F) Anvendelse af hjælpemidler, jf. § 14.***

Anvendelse af hjælpemidler, herunder elektroniske, er tilladte i forbindelse med udarbejdelse af bedømmelsesgrundlag og fremlæggelse til mundtlig prøve.

Eksaminanden er selv ansvarlig for at hjælpemidlerne er til stede, og at de virker.

Institutionen kan af kapacitetsmæssige hensyn fastsætte begrænsning i adgangen til at anvende elektroniske hjælpemidler.

G) Det anvendte sprog ved prøven, jf. § 16.

Prøverne aflægges normalt på dansk, medmindre undervisningen på modulet har været meddelt på et fremmedsprog, eller at væsentlige formål giver grundlag for dispensation.

I uddannelser, der udbydes på dansk, aflægges prøverne på dansk, medmindre det er en del af den enkelte prøves formål at dokumentere færdigheder i fremmedsprog.

Prøverne kan aflægges på svensk eller norsk i stedet for dansk, medmindre prøvens formål er at dokumentere eksaminandens færdigheder i dansk.

I uddannelser, der udbydes på engelsk eller et andet fremmedsprog, aflægges prøverne på dette sprog, medmindre det er en del af den enkelte prøves formål at dokumentere eksaminandens færdigheder i et andet sprog.

Uddannelsesinstitutionen kan desuden, hvor forholdene gør det muligt, tillade en eksaminand, der ønsker det, at aflægge en prøve på et fremmedsprog, medmindre prøvens formål er at dokumentere eksaminandens færdigheder i dansk.

H) Særlige prøvevilkår, jf. § 17.

Uddannelsesinstitutionen tilbyder særlige prøvevilkår til eksaminander med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, til eksaminander med tilsvarende vanskeligheder samt til eksaminander med et andet modersmål end dansk, når institutionen vurderer, at dette er nødvendigt for at ligestille disse eksaminander med andre i prøvesituationen. Det er en forudsætning, at der med tilbuddet ikke sker en ændring af prøvens niveau.

I) Brug af egne og andres arbejder, jf. § 18.

En eksaminand skal ved aflevering af en skriftlig besvarelse med sin underskrift bekræfte, at besvarelsen er udfærdiget uden uretmæssig hjælp.

Får institutionen bekræftet formodning om, at en eksaminand ikke overholder reglerne for retmæssig eksamensadfærd, herunder får eller giver uretmæssig hjælp, udgiver en andens arbejde for sit eget, anvender eget tidligere bedømt arbejde uden henvisning eller udviser forstyrrende adfærd, bortvises eksaminanden fra prøven.

I mindre alvorlige tilfælde giver uddannelsesinstitutionen først en advarsel.

En bortvisning medfører, at en eventuel karakter for den pågældende prøve bortfalder, og at eksaminanden har brugt et prøveforsøg.

Uddannelsesinstitutionen kan under skærpede omstændigheder beslutte, at eksaminanden skal bortvises fra institutionen i en kortere eller længere periode. I sådanne tilfælde gives en skriftlig advarsel om, at gentagelse kan medføre varig bortvisning.

J) Disciplinære foranstaltninger i tilfælde af eksamenssnyd og forstyrrende adfærd ved eksamen, jf. § 18.

En prøve er begyndt, når uddelingen af opgaverne er begyndt, når forberedelsesmateriale eller opgavetitel er udleveret til eksaminanden, eller når eksaminanden er blevet bekendt med prøvespørgsmålet eller lignende.

En eksaminand, der kommer for sent til en skriftlig prøve, kan kun deltage i prøven, hvis institutionen anser det for udelukket, at den pågældende kan have modtaget nogen oplysninger om opgaven, og finder at forsinkelsen er rimeligt begrundet. Prøvetiden kan kun i usædvanlige tilfælde forlænges.

En eksaminand, der kommer for sent til en mundtlig prøve, kan få tilbud om at blive eksamineret på et senere tidspunkt, hvis institutionen finder, at forsinkelsen er rimeligt begrundet.

Bliver uddannelsesinstitutionen i forbindelse med en prøve opmærksom på fejl og mangler, der kan udbedres, træffer institutionen - eventuelt efter drøftelse med bedømmerne eller opgavestillerne -

afgørelse om, hvordan udbedringen skal ske. Ved væsentlige fejl og mangler tilbyder uddannelsesinstitutionen ombedømmelse eller omprøve.

Tilbuddet gælder for alle de eksaminander, hvis prøve lider af samme fejl og mangler.

Ved fejl og mangler af særlig grov karakter kan uddannelsesinstitutionen træffe afgørelse om at annullere allerede afholdt prøve og foranstalte en omprøve.

K) Bedømmelse af den studerendes formulerings- og staveevne jf. § 33, stk. 2.

Ved bedømmelsen af eksamenspræstationen skal der lægges vægt på eksaminandens formulerings- og staveevne, hvis eksamenspræstationen er affattet på dansk.

Det kan påvirke karakterfastsættelsen med én karakter i såvel opad- som nedadgående retning. Institutionen kan dispensere herfra for eksaminander, der dokumenterer en relevant specifik funktionsnedsættelse (jf. § 17)

L) Klage og anke, jf. kapitel 10.

Klage

Klager over forhold ved prøver indgives individuelt af eksaminanden til uddannelsesinstitutionen.

Klagen skal være skriftlig og begrundet. Klagen indgives senest 2 uger efter, at bedømmelsen af prøven er bekendtgjort på sædvanlig måde. Uddannelsesinstitutionen kan dispensere fra fristen, hvor usædvanlige forhold begrundet det.

Til brug for klagesagen skal eksaminanden efter anmodning have udleveret en kopi af den stillede opgave og ved prøver med skriftlig besvarelse tillige kopi af egen opgavebesvarelse.

Eksaminanden kan fortsætte uddannelsen under klagesagens behandling bortset fra, hvor andet er fastsat i bekendtgørelse eller i henhold til bekendtgørelse.

Klagen kan vedrøre

- 1) eksaminationsgrundlaget, herunder prøvespørgsmål, opgaver og lignende, samt dets forhold til uddannelsens mål og krav
- 2) prøveforløbet
- 3) bedømmelsen

Uddannelsesinstitutionen forelægger straks klagen for bedømmerne, der har en frist på normalt 2 uger til at afgive en udtalelse.

Bedømmerne skal udtale sig om de faglige spørgsmål i klagen.

Klageren skal have mulighed for at kommentere udtalelserne inden for en frist af normalt 1 uge.

Uddannelsesinstitutionen afgør klagen på grundlag af bedømmernes faglige udtalelser og klagerens kommentarer til udtalelserne.

Afgørelsen, der skal være skriftlig og begrundet, kan være:

- 1) tilbud om ny bedømmelse (ombedømmelse), dog ikke ved mundtlige prøver
- 2) tilbud om ny prøve (omprøve)
- 3) at klageren ikke får medhold i klagen

Kun når bedømmerne er enige om det, kan uddannelsesinstitutionens afgørelse gå ud på, at klageren ikke får medhold.

Uddannelsesinstitutionen skal straks give klageren og bedømmerne meddelelse om afgørelsen. Går afgørelsen ud på tilbud om ombedømmelse eller omprøve, skal klageren informeres om, at ombedømmelse eller omprøve kan resultere i en lavere karakter.

Accept af tilbud om ombedømmelse eller omprøve skal ske senest 2 uger efter meddelelse om, at afgørelsen er afgivet. Ombedømmelse eller omprøve skal finde sted snarest muligt.

Er bevis udstedt, skal uddannelsesinstitutionen inddrage beviset, indtil bedømmelsen foreligger og eventuelt udstede et nyt bevis.

Til ombedømmelse og omprøve udpeges nye bedømmere. Ved ombedømmelse skal bedømmerne have forelagt sagens akter: Opgaven, besvarelsen, klagen, de oprindelige bedømmeres udtalelser med klagers bemærkninger hertil samt institutionens afgørelse.

Bedømmerne meddeler uddannelsesinstitutionen resultatet af ombedømmelse vedlagt en skriftlig begrundelse.

Uddannelsesinstitutionen giver klageren meddelelse om bedømmelsen og begrundelsen for bedømmelsen. Omprøve og ombedømmelse kan resultere i en lavere karakter.

Anke af afgørelse

Klageren kan indbringe uddannelsesinstitutionens afgørelse vedrørende faglige spørgsmål for et af institutionen nedsat ankenævn, der træffer afgørelse. Klageren indgiver anken til uddannelsesinstitutionen. Anken skal være skriftlig og begrundet.

Anken skal indgives senest 2 uger efter, at klageren er gjort bekendt med uddannelsesinstitutionens afgørelse. Uddannelsesinstitutionen kan dispensere fra fristen, hvor usædvanlige forhold begrundet det.

Uddannelsesinstitutionen nedsætter ankenævn hurtigst muligt efter indgivelse af en anke.

Der kan nedsættes permanente ankenævn. Nævnet består af to beskikkede censorer, en eksaminationsberettiget lærer og en studerende inden for fagområdet.

Ankenævnets virksomhed er omfattet af forvaltningsloven, herunder om inhabilitet og tavshedspligt. Ankenævnet træffer afgørelse på grundlag af det materiale, som lå til grund for institutionens afgørelse og eksaminandens begrundede anke.

Ankenævnets afgørelse, der skal være skriftlig og begrundet, kan være tilbud om ombedømmelse ved nye bedømmere, dog ikke ved mundtlige prøver tilbud om omprøve ved nye bedømmere

- 1) tilbud om ombedømmelse ved nye bedømmere, dog ikke ved mundtlige prøver
- 2) tilbud om omprøve ved nye bedømmere
- 3) at klageren ikke får medhold i anken

Ankenævnets afgørelse meddeles uddannelsesinstitutionen snarest muligt og ved vintereksamen senest 2 måneder og ved sommereksamen senest 3 måneder efter, at anken er indgivet til institutionen. Kan anken ikke behandles inden for denne frist, skal uddannelsesinstitutionen hurtigst muligt underrette klageren herom med angivelse af begrundelsen herfor og oplysning om, hvornår anken forventes færdigbehandlet.

Uddannelsesinstitutionen giver hurtigst muligt klageren meddelelse om og bedømmerne kopi af afgørelsen.

Går afgørelsen ud på tilbud om ombedømmelse eller omprøve, skal klageren informeres om, at ombedømmelse eller omprøve kan resultere i en lavere karakter.

Ankenævnets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.